

Un model de formare pentru slujba conducerii bisericii

Lector Dr. DANIEL FODOREAN

Vice-dean, Distance Learning Education

Baptist Theological Institute of Bucharest

Law School, Titu Maiorescu University

Instructor of Theology, Liberty University, Virginia, US

prodecan@itb.ro

Abstract

Today, the world is not indifferent to the subject of leadership, neither in the church nor outside the church, but at the end of the 20th century there was an increase in concern for this aspect of applied ecclesiology. The reality is that not every training program for church leadership has had positive results, and it can certainly have several causes. On the one hand, the lack of specific training for the field of leadership, more than a general training for church ministry. Another reason is the importation of secular learning about leadership, with a minimum, or perhaps no, theological foundation. However, there are many healthy models for training leaders of the churches, and this material I will present and evaluate a model that was born partly in Romania, namely the European Leader Formation Network, and that proved functional in Central and Eastern Europe. It is a Biblical concept of leadership training that could be integrated into various other models and training programs.

Keywords: church leadership, transformational leadership, leader's heart, leader-mentor, ministry reformation

Conducerea bisericii, în lumina teologiei biblice, nu este în primul rând o poziție, ci este o slujire, o slujire care coexistă alături de alte slujiri în biserică, dar esențială pentru funcționarea întregii slujiri și pentru realizarea misiunii la care Dumnezeu și-a chemat Biserica Lui. Această accentuare a rolului esențial al conducerii nu reprezintă o poziționare ierarhică a conducerii față de celelalte slujiri, și nici a persoanelor care conduc față de ceilalți credincioși care au alte slujiri, ci o diferență de natură funcțională. De aceea, limbajul pe care îl prefer, cu referire la conducere, este cel de *slujirea conducerii*, cu referire la activitatea desfășurată de conducerea bisericii, cât și *slujba conducerii*, atunci când ne referim la această chemare specială pe care unii o exercită în cadrul adunării celor credincioși.

Diferența funcțională dintre această slujire și celelalte slujiri este marcată, în primul rând, de precizările făcute în Sfânta Scriptură cu privire la modul și condițiile de intrare în slujba conducerii, cât și, în al doilea rând, de mențiuni specifice cu privire la exercitarea rolului și îndeplinirea responsabilității în conducere. Cu alte cuvinte, Sfânta Scriptură prezintă despre *cine* poate să fie în slujba conducerii și despre *ce* trebuie să facă un conducător al bisericii. Nici o altă slujire prezentată în Noul Testament nu beneficiază de o descriere similară cu cea a prezbiterilor și, puțin mai limitat, avem prezentate calificările și slujirea diaconilor. Astfel se poate explica proeminența conducerii în raport cu celelalte slujiri, fapt care poate duce la interpretări de natură

formală, pozițională. Cu toate acestea se poate afirma că păstoria ar trebui definită, cu precădere, funcțional și nu pozițional. Ceea ce face un slujitor, definește ceea ce este un slujitor. Dacă un conducător al bisericii are calificările unui pastor și face slujba unui pastor, el este pastor. Dacă el nu face slujba unui pastor, chiar dacă este așezat în poziția de pastor și poartă acest titlu, el nu este pastor. O definiție a conducerii slujitoare dintr-o perspectivă biblică este : “procesul prin care liderii *înzestrați* de Dumnezeu *pregătesc și împuternicesc* pe alții, spre *împlinirea* scopurilor lui Dumnezeu în viața lor și a altora”¹.

Slujba conducerii necesită îndeplinirea unor condiții premergătoare intrării formale în această slujire, prezumția fiind că persoana funcționează deja în baza acestora, fiind lipsită doar de autoritatea formală. În mod explicit și proeminent Noul Testament, în 1 Timotei 3 și Tit 1, prezintă o listă de calități, adică *caracterul*, ca o condiție *sine-qua-non*² pentru slujba conducerii. Pe lângă aceasta, dobândirea cunoștințelor necesare pentru predicare și învățare, cât și înzestarea spirituală cu darurile spirituale, în special darul cârmuirii³, sunt condiții implicite pe care Noul Testamentul nu le detaliază. Astfel că, aceste trei aspect fundamentale: *caracterul, cunoștințele și darurile spirituale*, devin nu doar condiții inițiale pentru a ascede oficial în slujba conducerii, ci și condiții permanente pentru realizarea actului conducerii.

De ce fel de pregătire au avut parte slujitorii bisericilor prezentate în Noul Testament?

Mai întâi, *Noul Testament susține ideea învățării ca un proces continuu, o pregătire care precede exercitarea unui rol de conducere, dar și o învățare care se realizează în timpul slujirii, și chiar după finalizarea unei etape de slujire*. Domnul Isus înainte de a-I trimite pe ucenici într-o slujire pe termen scurt (Mat. 10:1,16; Mc. 6:7,12; Lc. 9:1-2), i-a echipat mai întâi, iar, uneori, la finalizarea slujirii i-a învățat din nou (Lc.10:17-24). Toată perioadă petrecută de Domnul Isus cu ucenicii nu a fost altceva decât o pregătire pentru exercitarea slujirii de conducere a Bisericii, după pogorârea Duhului Sfânt. Se poate remarca același lucru și în experiența Apostolului Pavel care, după convertirea la Christos și până la exercitarea unei slujiri de conducere în Biserica din Antiohia, s-a retras la Tars (Fap 9:30; Gal 1:21), locul nașterii sale, perioadă despre care Biblia nu ne oferă informații, fiind interpretată de unii ca o perioadă de pregătire pentru intrarea în slujire. În schimb, un lucru este sigur că înainte de convertirea lui, în tinerețe, “s-a dus la Ierusalim și a studiat sub binecunoscutul rabin Gamaliel (Fapte 5:34; 22: 3); după aceasta Pavel a devenit în cele din urmă el însuși un fariseu (Faptele Apostolilor 26: 5, Filip 3: 5)”⁴. Cu alte cuvinte, inclusiv pregătirea care precede convertirea, cât și cea laică (de exemplu, ucenicii au fost pescari), poate să-și aducă, într-o oarecare măsură, aportul la îndeplinirea actului slujirii. Argumentarea în direcția obligativității pregătirii pentru slujire, cât și asupra unui proces de învățare continuă, ar putea fi discutată, dar nu este preocuparea principală a acestui studiu.

În al doilea rând, *pregătirea pentru slujba conducerii s-a realizat în cadrul procesului de ucenicie*. Imediat după înălțarea Domnului Isus la cer și după pogorârea Duhului Sfânt, ucenicii Domnului au intrat în rolul de conducere al bisericii pentru că erau deja pregătiți. Pastorul Timotei și pastoral Tit au fost formați pentru a conduce biserica din Efes, respectiv biserica din insula Creta, prin relația de ucenicie care au avut-o cu apostolul Pavel. Formarea prin ucenicie

¹ Daniel Fodorean, *Conducerea Bisericii în Postmodernism*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2011, p. 131

² Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, Ed. Saeculum, 2000; SÍNE QUA

NON *loc. adj.* (condiție) fără de care nu se poate; indispensabil, necesar.

³ Biblia se referă la conducere și ca la un dar spiritual, o înzestrare venită de la Duhul Sfânt. Termenul grecesc *kubernesis* (κυβέρνησις)

⁴ J. J., Bowman, *Paul: A Life of Redemption and Transformation*, în Faithlife Study Bible, Lexham Press, Bellingham, WA, 2012, 2016.

este o abordare care include exemplificare, experimentare și evaluarea integrării adevărului enunțat de către învățător, adică făcătorul de ucenici. Orice model de pregătire pentru conducere trebuie să integreze principiile uceniciei în procesul de formare. Ucenicia este un proces complex și de termen lung care se preocupă de formarea întregii persoane a slujitorului în principiile Cuvântului și pe parcursul întregii vieți.

Ce fel de pregătire ar fi adecvată pentru slujba conducerii bisericii astăzi?

Există astăzi o multitudine de modele creștine de pregătire pentru conducătorii bisericii, de la cele cu un puternic accent formal, până la modele de pregătire informală sau nonformală. Fiecare dintre ele încearcă, într-o măsură mai mare sau mai mică, să integreze dimensiunile esențiale ale formării conform înțelegerii biblice specifică celor care organizează și se implică în acest proces. Modelul de formare pe care îl voi examina în acest articol este intitulat Leader Formation Network. Leader Formation Network este un program comun al Asociației Centrul Antiohia⁵ din Constanța, România, și Leader Formation International⁶ din Dallas, Texas, Statele Unite ale Americii, un program de formare în conducere bisericească, conceput de profesorul William (Bill) Lawrence de la Dallas Theological Seminary și subsemnatul, Daniel Fodorean, lector universitar la Institutul Teologic Baptist din București.

Formarea și dezvoltarea programului Leader Formation Network

Lansarea programului Leader Formation Network sau în traducere *Rețeaua de Formare a Liderului*, care nu are ca scop înlocuirea programelor de formare fundamentală pentru slujire (școli biblice sau instituții teologice), ci o formare specializată în domeniul conducerii, este legată de preocuparea și experiențele a doi lideri evanghelici, de pe două continente diferite, America și Europa, care devin din ce în ce mai preocupați de pregătirea slujitorilor în domeniul conducerii. Cei doi lideri sunt profesorul William (Bill) Lawrence din Dallas, Texas, și pastorul Daniel Fodorean din Constanța, România.

Dr. Lawrence este președintele organizației Leader Formation International, profesor emerit de pastorală și profesor adjunct de studii doctorale la Seminarul Teologic din Dallas, unde a slujit cu normă întreagă timp de douăzeci și patru de ani (1981-2005). În acest timp a fost, de asemenea, timp de doisprezece ani, directorul executiv al Centrului pentru Conducere Creștină (Center for Christian Leadership) care funcționează în cadrul Seminarului Teologic Dallas. Pe lângă experiența de profesor, Bill Lawrence a slujit doisprezece ani ca pastor fondator al South Hills Community Church, San Jose, CA (1969-1981) și ca pastor interimar la Northwest Bible Church, Dallas, TX, în două ocazii. În cadrul Centrului de Conducere Creștină a fost implicat în crearea și implementarea programului LEAD (Leadership Evaluation and Development) care are ca scop evaluarea unicității, explorarea visurilor și clarificarea direcției liderilor creștini. LEAD este “o experiență intensivă de transformare, de 5 zile, care privește viața și slujirea unui lider creștin din patru puncte de vedere diferite: Înzestrarea [*n.tr.* competențele], Lucrarea, Familia de Origine și Visul Vieții, toate culminând într-un Plan [de acțiune] care este o strategie specifică a "pașilor următori", creată și vizualizată în ultima zi de LEAD”⁷. După cum mărturisește profesorul Lawrence, în cadrul LEAD a lucrat cu peste 400 de lideri creștini, iar ceea ce a observat este că fiecare dintre aceștia veneau în acest program “încătușați” în inima lor

⁵ Mai multe informații pe site-ul www.pastor.ro

⁶ Mai multe informații pe site-ul www.leaderformation.org

⁷ <https://hendrickscenter.dts.edu/lead/> accesat la 18.12.2018

de anumite aspecte negative, cum ar fi: lipsa de iertare, resentimente, amărăciune, invidie, poftă, și alte asemănătoare cu acestea. Toată această “încărcătură” negativă era în inimă și constituia primul blocaj în dezvoltarea unui lider. Astfel că, în anul 2002, fiind încă profesor la Seminarul Teologic Dallas (1981-2005), decide să înființeze organizația Leader Formation International, prin care să aducă o schimbare de abordare în procesul de formare pentru conducere. Misiunea organizației Leader Formation International este “de a schimba modul în care Trupul lui Hristos formează conducători, de la ceea ce fac cu mâinile lor, la ceea ce face Dumnezeu în și prin inimile lor”⁸.

Pe de altă parte, în România, pastorul Daniel Fodorean, după înființarea Comunității Bisericilor Creștine Baptiste Constanța (1997), și fiind implicat din 1995 în formarea plantatorilor de biserici prin Centrul de Misiune și Echipare care l-a deschis la Biserica Creștină Baptistă “Golgota” Constanța (cunoscută ca “Biserica de la Kilometrul 4”), a ajuns la concluzia următoare: mulțimea lucrătorilor nu rezolvă în mod automat tensiunile care se ivesc în lucrare, ci calitatea lucrării este într-o mare măsură determinate de calitatea spirituală a slujitorilor. Pe lângă aceasta s-a constatat nevoia de mentorare și asistare a slujitorilor în timpul și pe parcursul exercitării actului conducerii. Astfel s-a născut, în anul 2003, Asociația Centrul Antiohia care a funcționat ca un „braț” al Bisericii Baptiste Golgota, Constanța și al Comunității Bisericilor Creștine Baptiste Constanța. Misiunea inițială a fost „Slujind liderilor slujitori”⁹. Afirmatia de viziune inițială a fost exprimată în următoarea formulare: “echipând slujitori duhovnicești și dinamici în vederea revitalizării umblării lor personale cu Dumnezeu, a păstoririi bisericilor locale sănătoase, a plantării de noi biserici în comunități ne-evangelizate, a ucenicizării următoarei generații de lideri ai bisericii pentru România și țările învecinate”¹⁰.

Prima întâlnire dintre pastorul Daniel Fodorean și profesorul Bill Lawrence a avut loc în vara anului 2003 în clădirea Centrului pentru Conducere Creștină care funcționează în cadrul Seminarului Teologic Dallas. Atunci a fost invitat profesorul Lawrence în România pentru a lucra cu Centrul Antiohia, dar primele seminarii de echipare au avut loc în perioada 4-10 Noiembrie 2005 doar pentru pastorii din Comunitatea Baptistă de Constanța, pastorii din Comunitatea Baptistă Brăila și studenții Institutului Teologic Baptist din București. În anii care au urmat (2006-2008), prin Centrul Antiohia, au fost organizate două conferințe pastorale anuale de trei zile în două zone din România, Casa Elim - Brașov și Biserica Baptistă din Vatra Dornei, cu o participare la fiecare întâlnire de 40-45 de pastori la Casa Elim și o participare 25 – 30 de pastori la Vatra Dornei, evident că vorbitorul principal a fost Dr. Bill Lawrence. Slujitorii participanți la aceste seminarii veneau din toată țara și slujeau în biserici Baptiste, Penticostale și Creștine după Evanghelie. Au fost organizate și două conferințe în Republica Moldova între anii 2007-2009. Mesajul central al tuturor conferințelor a fost formarea și transformarea inimii slujitorului. Toate aceste eforturi, în formatul de conferințe, au adus o provocare pentru conducerea bisericilor evanghelice din România, dar se simțea nevoia unei abordări mult mai intenționate, structurate și focalizate în cadrul procesului de formare. Astfel, în urma discuției dintre pastorul Daniel Fodorean și profesorul Bill Lawrence (2008), a fost elaborată inițiativa strategică 2008-2009 dintre Leader Formation International și Centrul Antiohia care prevedea înființarea Leader Formation Institute Easter Europe (Institutul Est European de Formare a Liderului).

⁸ <http://www.leaderformation.org/about> accesat 02.01.2019

⁹ <http://pastor.ro/despre-noi/istoric/> accesat 02.01.2019

¹⁰ <http://pastor.ro/despre-noi/istoric/> accesat 02.01.2019

Programa de studiu a Leader Formation Institute Easter Europe (LFI-EE) era formată din următoarele șase module: Inima Slujitorului, Identitatea Slujitorului, Slujirea în Biserică: Responsabilitățile biblice ale slujitorului, Slujirea în Familie: Teologia Biblică despre Familie, Predicare și Mentorare, Mentorarea Inimii și Multiplicarea. Ulterior, în mai 2012, numele programului a fost schimbat în Leader Formation Network (Rețeaua de Formare a Liderului), dar păstrând aceeași programă de formare. Prima întâlnire din acest program a avut loc în România, în luna noiembrie 2009, cu un modul introductiv, iar pe tot parcursul programului predarea fiind în limba engleză, dar fără traducere. Durata programului de bază a fost de trei ani, cu două module pe an, desfășurate pe o perioadă de patru zile pentru fiecare modul. Persoana profesorului Lawrence, dar și conținutul, a făcut ca un număr de peste 25 de lideri să participe la modulele introductive, dar au finalizat, în octombrie 2012, doar 12 slujitori, una dintre dificultățile exprimate fiind limba de predare.

A doua generație a parcurs acest program în România între anii 2014 – 2016, iar un număr de 28 de lideri ai bisericilor evanghelice din România au absolvit programul în noiembrie 2016.

Acest program nu s-a desfășurat doar în România, ci și în Moldova și Ucraina. Un număr de 22 de slujitori români din regiunea Cernăuți, Ucraina, au parcurs acest program în perioada 2011-2014. Pe lângă aceștia a mai existat un grup de pastori ucrainieni veniți din diferite regiuni ale Ucrainei lângă Kiev pentru a parcurge acest program desfășurat în parteneriat cu Uniunea Baptistă din Ucraina, iar 32 dintre acești au finalizat acest program în anul 2015. În Republica Moldova programul s-a desfășurat la Anenii Noi și a fost parcurs de 25 de slujitori.

Cea de-a treia fază a dezvoltării programului în Europa (în prima fază au fost organizate conferințe; în a doua fază a fost formarea și dezvoltarea programului LFN), începând cu anul 2017, aduce cu sine câteva schimbări în procesul de formare și de transformare a conducerii. Mai întâi, o ajustare a numelui, și anume, European Leader Formation Network (Rețeaua Europeană de Formare a Liderului) care adaugă la semnificația uzitată până acum și o informare despre aria principală de slujire, Europa, cu toate că lucrarea se întinde până în Eurasia¹¹. Pe lângă aceasta, în cadrul programului, apare și o schimbare de accent, și anume, de la o focalizare pe predare (*teaching*) la o abordare care accentuează mai mult formarea (*training*)¹². O altă schimbare introdusă vizează abordarea diferențiată a grupului țintă, și anume, lideri-mentori¹³ și lideri, care a condus la introducerea a două programe de formare în conducere: Leader-Mentor Network și Leader Formation Network. Prin această schimbare strategică, lansată în anul 2019, se urmărește formarea în mod intenționat a formatorilor sau trainerilor, pentru că implicarea directă în fiecare rețea de formare și în formarea fiecărui lider individual, nu este posibilă datorită extinderii

¹¹ Eurasia se referă la “o regiune geopolitică care cuprinde statele între definițiile politice a Europei și a Asiei, sau state care fac parte din ambele continente (adică, Rusia și alte state ale fostei URSS)”
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Eurasia> accesat 03.01.2019

¹² Cei doi termeni se folosesc uneori interschimbabili datorită convingerii că au semnificație similară, dar în realitate se referă la diferite aspecte din procesul de formare. A învăța (*teaching*), în sensul de predare, se referă la a “oferi cunoștințe, instrucțiuni sau informații”, dar a instrui (*training*) se referă la „a dezvolta abilități prin practica cu instruire sau supraveghere”.
<https://trainingindustry.com/articles/workforce-development/teaching-is-different-from-training-how-to-use-both-effectively/>

¹³ Definiția folosită în programul Leader Formation Network este “Liderul-Mentor este un lider care este dedicat să îndeplinească o viziune și să formeze, în același timp, și alți lideri”.

acestei lucrări în mai multe locuri din țară și din lume. Cu alte cuvinte formăm lideri prin intermediul altor lideri, numiți lideri-mentori. Termenul folosit în acest program pentru formator sau trainer este cel de lider-mentor. De fapt, această schimbare facilitează accelerarea procesului de transformare a conducerii mult mai mult decât dacă era centrat în jurul unui singur lider-mentor sau profesor, sau chiar a unui grup foarte mic de lideri-mentori.

Filozofia de formare în conducere

Viziunea pentru acest program de formare este *transformarea liderilor în vederea transformării bisericii*, care este integrată perfect în misiunea organizatorului și facilitatorului acestui program în Europa, și anume Asociația Centrul Antiohia¹⁴. Astfel, vorbim de o *conducere transformățională*, adică o conducere care este transformată și care aduce transformare. Schimbarea este un atribut esențial al conducerii, dar o schimbare pozitivă este posibilă doar cu un anumit tip de lideri.

Principiile¹⁵ sau convingerile care constituie fundamentul pentru acest model de formare sunt:

1. *Biblicul deasupra culturii*. Domnul Isus a introdus distincția biblic-culturală când a vorbit despre conducerea Neamurilor, care a fost în mod clar o referire la modul Romanilor de guvernare și conducere. Această distincție se află în centrul conducerii biblice și ajută la definirea felului de conducere pe care Isus l-a practicat și a felului de conducere pe care El dorește să-l practice prin noi. Singurul mod în care liderii își pot transforma urmașii în lideri asemănători lui Hristos este să conducă biblic, mai degrabă ca sclavi, decât cultural ca stăpâni.
2. *Conducătorul deasupra conducerii*. Conducerea definește ceea ce fac liderii, dar liderul este cel care realizează conducerea. Calitatea celui care acționează întotdeauna influențează calitatea a ceea ce se face. De aceea, calitatea conducerii depinde în întregime de calitatea conducătorului. Conducerea este rodul unui lider.
3. *Formarea deasupra dezvoltării*. Dezvoltarea implică adesea un proces mai mult sau mai puțin controlat, cu un rezultat proiectat, pornind de la ceva ce există. Nimic nu este controlat sau garantat atunci când vine vorba de maturizarea liderilor. De aceea preferăm termenul *formare* pentru că este un termen biblic care exprimă mai bine lucrarea lui Dumnezeu de inițiere și includere în planul Său, cuvântul fiind folosit cu referire la faptul că Dumnezeu a format pe Adam (Geneza 2: 7), Dumnezeu a format Israelul (Isaia 43: 1, 7, 21; 44: 2, 21, 24), Dumnezeu l-a format pe Ieremia (Ier. 1: 5) și Christos “se formează în noi” (Galateni 4:19).
4. *Inima deasupra capului și mâinilor*. Acesta este un limbaj figurat pentru a descrie elementele constitutive a unui lider. Toți liderii au trei dimensiuni: capul, mâinile și inima. Dintre cele trei, inima este cea mai importantă, după cum vedem chiar și dintr-un studiu amănunțit al Scripturii (I Împărați 11-12, Proverbe 4:23, Ier. 17: 9, Marcu 7: 21-23, 6:52, 8 : 17). Inima are de-a face cu spiritualitatea întregii personalități a unui lider, termenul “inimă” (ebraică *lebab / leb*, greacă *kardia*) fiind un termen biblic care “apare de peste o mie de ori în Biblie, făcându-l cel mai comun termen antropologic din Scriptură”¹⁶. Potrivit cu Estons’s Bible Dictionary “conform

¹⁴ www.pastor.ro - Misiunea Centrului Antiohia este *transformarea bisericii pentru transformarea societății*.

¹⁵ Adaptate după Leader Formation International <https://www.leaderformation.org/focus> accesat 02.01.2019

¹⁶ Walter A. Elwell, *Heart* în *Baker's Evangelical Dictionary of Biblical Theology*, Published by Baker Books, a division of Baker Book House Company, Grand Rapids, Michigan USA, 1996

Bibliei, inima este centrul nu numai a activității spirituale, ci a tuturor operațiilor vieții umane.¹⁷ Măinile reprezintă în mod figurat dimensiunea externă, mai precis ceea ce facem, iar acest aspect necesită o serie de competențe, care în procesul de formare trebuie dobândite. Capul reprezintă în mod figurat felul în care gândim și desemnează în procesul de formare cunoștințele dobândite. Motivul pentru care inima este esențială pentru lider și pentru conducere se justifică prin faptul că mâinile fac ceea ce vrea inima, deci inima determină atât competența, cât și caracterul. Inima este esența de bază a vieții noastre, centrul de control al ființelor noastre și elementul determinativ pentru caracterul și competența noastră. Abilitățile sunt esențiale, dar nu suficiente.

5. *Caracterul deasupra competențelor.* Competența este esențială pentru lideri, dar nu este suficientă. Un lider incompetent duce la eșecul misiunii, dar un lider fără caracter produce daune personale și spirituale, iar în final afectează conducerea. Conducerea eficientă rămâne una dintre preocupările noastre, însă realitatea confirmă următorul fapt: conducerea se prăbușește atunci când liderii competenți nu au un caracter evlavios. Dumnezeu a folosit conducerea încă de la începutul timpului, dar de-a lungul timpului se pot vedea situații de eșec în conducere atunci când liderii au eșuat.

6. *Fundamentalul deasupra funcționalului.* Atunci când ne referim la conceptul de “fundamental” în raport cu conducerea înțelegem în primul rând așezarea conducerii pe o temelie a principiilor biblice, dar un element fundamental pentru un lider este și caracterul. Termenul de “funcțional” raportat la conducere se referă la competențele necesare pentru îndeplinirea actului conducerii, cât și la rezultatele obținute în urma unei conduceri eficiente. Lipsa sau minimalizarea aspectului fundamental are consecințe devastatoare în viața unui lider. Liderii care își construiesc conducerea pe o fundație inadecvată (deficiențe de caracter, o slujire insuficient fundamentată pe principii biblice) pentru a susține realizările lor, se vor prăbuși. Cu toate că fundamentalul are un rol prioritar, nici funcționalul nu trebuie neglijat. Cele două aspecte se află într-o relație de interdependență. La urma urmei, o fundație săpată adânc în pământ fără o clădire pe ea este doar o gaură goală.

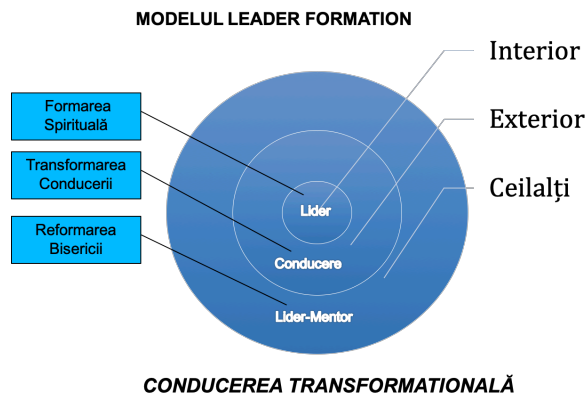
7. *Pelerinaj deasupra rezultatului.* Rezultatele contează. Liderii trebuie să acorde atenție rezultatelor dar, formarea unui lider are loc pe o perioadă lungă de timp, iar rezultatele precoce pot fi mai puțin decât promițătoare. În timp ce sperăm să vedem rezultate excelente prin viața conducătorilor, suntem mai preocupați de a înțelege ce face Dumnezeu în ei, prin pelerinajul lor, decât rezultatele pe care le pot obține la un moment dat. Este important să înțelegem că eșecul, dacă nu este devastator, este adesea mai benefic pentru un lider în creștere, decât succesul pe termen lung. Din acest motiv, procesul de pelerinaj se vede mult mai important decât rezultatele, mai ales la începutul formării liderului sau în momentele critice din viața unui lider. Vrem ca liderul să înțeleagă principiile pe care Dumnezeu le încorporează în viața sa, pentru că cel mai adesea acest lucru este mai benefic decât orice succes pe termen scurt pe care un lider îl poate avea.

Modelul de formare al European Leader Formation Network (Rețeaua Europeană de Formare a Liderului), elaborat în lumina viziunii și principiilor de formare enunțate mai sus, susține că procesul de formare și transformare a conducerii începe cu persoana liderului, mai precis în interiorul liderului, în inima sa, ceea ce duce la transformarea conducerii, ca o expresie

<https://www.biblestudytools.com/dictionaries/bakers-evangelical-dictionary/heart.html> accesat 02.01.2019

¹⁷ <https://www.biblestudytools.com/dictionaries/eastons-bible-dictionary/heart.html> accesat 03.01.2019

exterioară a persoanei, cât și la reformarea lucrării sale. Mai jos există o prezentare grafică a acestui model.

Organizarea procesului de formare în cadrul European Leader Formation Network se bazează pe o strategie simplă luată de la Domnul Isus, și anume modul în care El a făcut ucenici și ne-a poruncit și nouă să facem alți ucenici. Cu alte cuvinte, formarea liderilor se face de la lider sau lideri la lideri și va avea loc într-un mod relațional, intenționat și specific, transferând mesajul și experiența de viață a unui lider altor lideri. Ținta noastră nu este mulțimea liderilor, ci impactul liderilor, adică un număr mai mic care pot avea un impact mai mare. Există dorința ca mai mulți lideri să fie schimbați prin acest mesaj, dar, de fiecare dată, ne concentrăm asupra câtorva, asupra unui grup mic. Așa cum Domnul Isus a lucrat prin grupul mic al ucenicilor formarea altor ucenici dintre care unii au devenit lideri care la rândul lor au făcut alți ucenici. Aceasta este năzuința și acestui program de formare, deci punctul de plecare în acest proces vor fi liderii-mentori. Acest fapt conduce la crearea două contexte diferite de formare, unul pentru liderii mentori și altul pentru ceilalți lideri, cu două programe de formare diferite. Cele două programe poartă numele de Leader-Mentor Network (LMN) sau Rețeaua Leader-Mentor și Leader Formation Network (LFN) sau Rețeaua de Formare a Liderului.

Programul Leader-Mentor Network (LMN) are ca scop formarea mentorilor în conducere transformțională și se adresează celor care au absolvit programul Leader Formation Network sau pastorilor care au fost expuși mesajului esențial al LFN și care doresc să înceapă un proces de formare în conducere bisericească a liderilor cu care slujesc în biserica locală sau a liderilor dintr-o anumită zonă, folosind modelul și curriculum-ul LFN. Având în vedere noile realități ale societății în care trăim, în cadrul programului vom folosi platforma moodle (elearning.pastor.ro) ca suport pentru formare, unde fiecare mentor-lider va găsi materialele (scris și audio-video) precum și alte activități și resurse legate de implementarea și evaluarea subiectului studiat. Pe lângă acest studiu individual, participanții vor fi implicați în comunitățile de învățare transformatoare, acest concept de rețea sau network, utilizând programele zoom sau skype sau alte mijloace actuale de comunicare și învățare la distanță și, în măsura disponibilității, pot fi organizate și întâlniri față în față. După finalizarea acestui program liderii mentori vor beneficia de asistență și îndrumare din partea celorlalți colegi participanți în program, cât și din partea liderilor din rețeaua națională sau internațională, în vederea formării liderilor din zona lor de slujire. Acest program durează 9 luni și în această perioadă vor fi parcurse următoarele trei

module: 1) Fundamentele formării liderului spiritual; 2) Slujirea liderului spiritual; 3) Competențe esențiale în formarea liderilor.

Programul Leader Formation Network (LFN) sau Rețeaua de Formare a Liderului este un program și un context de formare, condus de un lider-mentor, care poate include liderii unei biserici locale sau liderii bisericilor dintr-o anumită zonă, sau chiar liderii bisericii dintr-o anumită țară, constituind o rețea de formare în care participanții se echipează în domeniul conducerii bisericii prin parcurgerea celor patru module din programa de studiu. Cele patru module din programa de formare sunt: 1) Inima Liderului; 2) Resursele spirituale ale liderului; 3) Responsabilitățile biblice; 4) Responsabilitatea Ultimă a Liderului. În general, fiecare modul din programul LFN necesită 8-10 săptămâni, iar durata întregului program poate varia între 10 și 12 luni, în funcție de forma parcurgerii programului, frecvența întâlnirilor și disponibilitatea de timp a liderilor participanți în respectiva rețea. Există cinci tipuri de rețele care personalizează modul în care liderii se conectează pentru a experimenta formarea spirituală, transformarea conducerii și reformarea slujirii, a bisericii. Cele cinci tipuri principale de rețea sunt: a) Rețeaua de Formare a Liderilor dintr-o Biserică; b) Rețeaua de Formare a Liderului dintr-o zonă; c) LFN integrat – integrarea modulelor din programa LFN în Seminariile Teologice și organizații creștine; d) LFN OLINE – parcurgerea întregului program în format online; e) Mentoratul de unu la unu – folosirea programului în relația de mentorare dintre lideri.

Concluzie

Conducerea bisericii nu apare de la sine, în mod arbitrar, ci Dumnezeu cheamă și formează slujitori, o formare realizată în mod divers, în contexte nonformale, informale, cât și în contexte formale de pregătire. Pregătirea premergătoare confirmării în slujba conducerii este esențială, iar această pregătire continuă pe întreg parcursul slujirii. Modul în care un lider a fost pregătit determină modul în care el acționează în conducere.

Modelul de formare prezentat în acest material accentuează dimensiunea personală a pregătirii slujitorului, mai specific formarea spirituală a acestuia, ca și compotentă fundamentală și care se reflectă în caracterul și convingerile unui lider, iar acestea influențează actul conducerii. Modele de formare a slujitorilor bisericii care au ca punct de plecare și focalizare competențele în conducere, oferă o formare lipsită de fundament și care poate duce la eșec personal și la o conducere care eșuează. Schimbarea conducerii trebuie să înceapă cu schimbarea modelului de formare a liderului.

Bibliografie

Bowman, J. J., *Paul: A Life of Redemption and Transformation*, în Faithlife Study Bible, Lexham Press, Bellingham, WA, 2012, 2016.

Elwell, A. Walter, *Baker's Evangelical Dictionary of Biblical Theology*, Published by Baker Books, a division of Baker Book House Company, Grand Rapids, Michigan USA, 1996;

Fodorean, Daniel, *Conducerea Bisericii în Postmodernism*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2011

Lawrence, Bill, *Leader Formation – How Jesus Shaped 12 Men in 3 Years to Change the World*, Special Pre-Release Edition, 2017

Lawrence, Bill, *Modulul 1- Inima Liderului*, Editura T, București, 2017

Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme*, Ed. Saeculum, 2000

<https://www.biblestudytools.com/dictionaries/eastons-bible-dictionary/heart.html>

<http://pastor.ro/>

<https://www.leaderformation.org/>